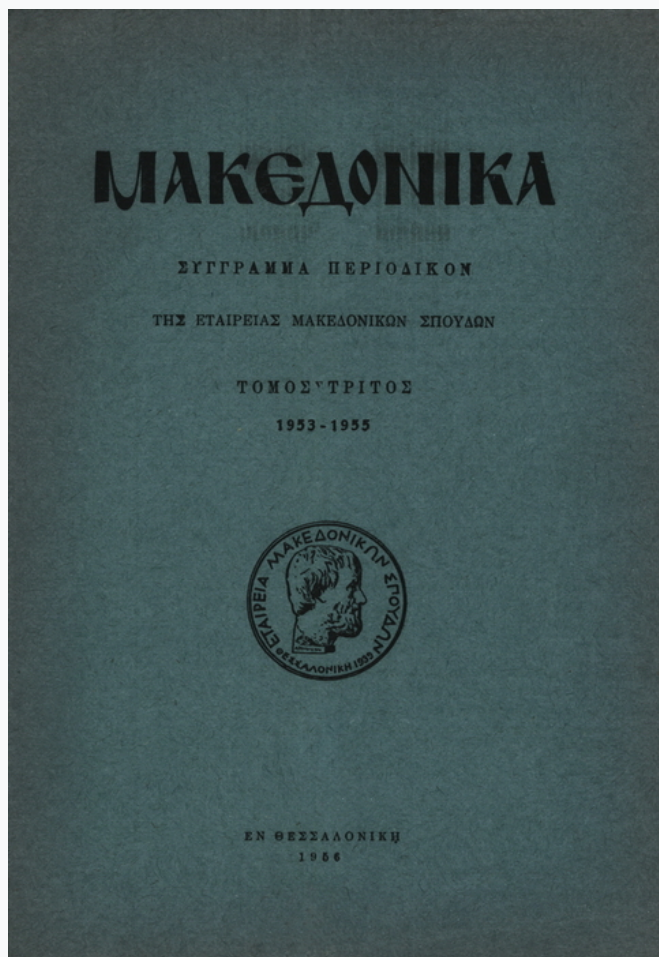

Μακεδονικά

Τόμ. 3 (1956)

Stilpon P. Kyriakides, The northern ethnological boundaries of Hellenism

Βασίλειος Λαούρδας

doi: [10.12681/makedonika.1125](https://doi.org/10.12681/makedonika.1125)

Copyright © 2015, Βασίλειος Λαούρδας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λαούρδας Β. (1956). Stilpon P. Kyriakides, The northern ethnological boundaries of Hellenism. *Μακεδονικά*, 3, 446–447. <https://doi.org/10.12681/makedonika.1125>

Ἀπὸ εὐρύτερας σκοπιᾶς, ὅχι πλέον τῆς εἰδικῆς ἐπιστημονικῆς, ἀλλὰ γενικότερον τῆς ἐθνικῆς, τὸ ἔργον αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀδιάσειστον ἀπόδειξιν τῆς ἑλληνικότητος τοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Θεσσαλονίκης συγκεντρωθέντος προσφυγικοῦ στοιχείου. Περὶ τούτου δὲν θὰ ἐχρειάζετο βεβαίως νὰ γίνῃ ἰδιαίτερος λόγος οὔτε εἰς τὸ βιβλίον τῶν κ. Μαραβελάκη καὶ Βακαλοπούλου, οὔτε καὶ εἰς τὴν παροῦσαν βιβλιοκρισίαν, ἃν δὲν ὑπῆρχον μερικοὶ κακόπιστοι γείτονες τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι δὲν ἔπαυσαν νὰ γράφουν ὅτι διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ἡλλοιώθη ὁ ἐθνολογικὸς χαρακτὴρ τῆς Μακεδονίας, διότι οἱ πρόσφυγες ἦσαν «Λαζοί, Τοῦρκοι, Κερκέζοι» κλπ. Ἡ περιγραφή τῆς ζωῆς τῶν προσφύγων εἰς τὰς ἀρχαίας τῶν κοιτίδας ἀποδεικνύει ὅτι οὗτοι ἦσαν Ἕλληνες, ὅσον καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς κυρίως Ἑλλάδος.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Stilpon P. Kyriakides, The northern ethnological boundaries of Hellenism. Θεσσαλονίκη 1955 (=Ἰδρυμα Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἀρ. 5). 8ον, σελ. 64.

Ἡ μελέτη τοῦ καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Στίλπωνος Κυριακίδου, «The northern ethnological boundaries of Hellenism» εἶναι μετάφρασις τῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ βόρεια ἐθνολογικὰ ὅρια τοῦ Ἑλληνισμοῦ» διαλέξεως, ἡ ὁποία ἐδόθη ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ τὸ Συνέδριον ἐθνικῶν δικαίων τὸ 1946 καὶ ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Πρόκειται περὶ σπουδαιότητος μονογραφίας, ἡ ὁποία εἰς ὕψος πυκνὸν καὶ ἀπέριττον περιγράφει τὴν πρὸς βορρᾶν ἐγκατάστασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τοῦ ἱστορικοῦ του βίου. Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς λεπτομερείας, ἐπέτυχεν ὅμως νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὰς περιωρισμένας σελίδας τοῦ ἔργου του ὅλα τὰ πρὸς τὸ θέμα αὐτὸ συνδεόμενα θεμελιώδη ζητήματα, ἐν οἷς τὰ περὶ τῆς καθόδου τῶν Σλάβων εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὰ περὶ τῆς προσπάθειας ἐκσλαβισμοῦ τῶν νοτίως τοῦ Αἴμου περιοχῶν καὶ τὰ περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὰ βόρεια κέντρα τῆς Τουρκοκρατίας. Ἡ ἔκθεσις γίνεται κατὰ τὰς τρεῖς μεγάλας χρονικὰς περιόδους τοῦ Ἑλληνισμοῦ (Ἀρχαϊότης - Βυζάντιον - Τουρκοκρατία), χρησιμοποιοῦνται δὲ ἐκ πρώτης χειρὸς ὅλαι αἱ ἱστορικαὶ πηγαι ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς περὶ τῶν πηγῶν αὐτῶν ἐργασίας τῶν ξένων καὶ ἡμετέρων ἱστορικῶν. Ἰδιαίτερος διεξοδικὸς καὶ ἀναλυτικὸς εἶναι ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Αἴμου κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν, διότι αὕτη ἡ ἐποχὴ εἶναι, ἡ ὁποία περισσότερον ἐνδιαφέρει. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐπὶ μέρους νέων στοιχείων τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ καὶ δυσχερὴς εἶναι καὶ ἐκτὸς τῶν πλαισίων τῆς παρούσης βι-

βλιοκρισίας. Ἀρκεῖ νὰ τονισθῇ ἔδῳ ὅτι καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ καὶ γενικῶς ἡ σύνθεσις τοῦ ὅλου ἔργου εἶναι τόσον στερεῶς συγκεκριμένα, ὥστε ἡ μονογραφία αὐτὴ νὰ ἀποτελῇ ἐν βασικὸν πλέον σύγγραμμα διὰ τὴν μελέτην τῶν τυχῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὰς βορειοτέρας περιοχὰς τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Ἰωάννου Σωτ. Νοτάρη, Παῦλος Μελάς, βιογραφία. Θεσσαλονίκη 1955 (=Ἰδρυμα Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἀριθ. 6). 8ον, σελ. 78 + 4 πίνακες.

Ἡ βιογραφία τοῦ Παύλου Μελά, τὴν ὁποίαν συνέγραψεν ὁ φιλόλογος καθηγητῆς Ι. Νοτάρης, ἀπευθύνεται εἰς τὸ εὐρύτερον ἀναγνωστικὸν κοινὸν καὶ ἔχει τὴν πρόθεσιν νὰ καταστήσῃ περισσότερον γνωστὰ ἀπὸ ὅ,τι εἶναι μέχρι τοῦδε τὰ κατὰ τὴν ζωὴν, τὴν δρᾶσιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ πρωταγωνιστοῦ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Τὰ νέα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα προσφέρει τὸ ἔργον αὐτό, εἶναι περιωρισμένα, συνίστανται δὲ κυρίως εἰς συλλογὴν προφορικῶν παραδόσεων περὶ τοῦ Παύλου Μελά, τὴν ὁποίαν κατήρτισεν ὁ συγγραφεὺς, ὅτε ὑπηρετεῖ ὡς καθηγητῆς εἰς τὸ γυμνάσιον Φλωρίνης. Ὅσα ὅμως ἦσαν μέχρι τοῦδε γνωστὰ κωδικοποιοῦνται, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ ρέοντος ἀφηγηματικοῦ του ὅφους ἐπέτυχεν νὰ τὰ συνθέσῃ ὅλα εἰς ὠραίαν ἐνότητα, ἀναγιγνωσκομένην ἀνέτως. Τὸ ἔργον πλουτίζεται διὰ τῆς παραθέσεως κειμένων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐν οἷς τὸ ἄρθρον τοῦ Καλαποθάκη καὶ τὰ ποιήματα τῶν Παλαμᾶ, Προβελεγγίου, Παπαντωνίου καὶ Στεφάνου Δάφνη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἥρωος, καθὼς καὶ διὰ τριῶν ὁλοσελίδων φωτογραφιῶν καὶ χάρτου τῆς περιοχῆς τῆς Καστοριᾶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

André Xyngopoulos, Thessalonique et la peinture macédonienne. Θεσσαλονίκη 1955 (=Ἰδρυμα Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἀρ. 7). 8ον, σελ. 78 + 21 πίνακες.

Διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νέου βιβλίου του «Thessalonique et la peinture macédonienne» ὁ καθηγητῆς τῆς βυζαντινῆς τέχνης εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης Ἀνδρέας Ξυγγόπουλος προωθεῖ πρὸς τὴν λύσιν της καὶ δὴ κατὰ τρόπον λίαν πειστικὸν μίαν συζήτησιν, ἡ ὁποία ἐσύρετο ἀπὸ μακροῦ εἰς ἀτέρμονα πελάγη εἰκασιῶν καὶ ἐξεπιστατημονικῶν ἐπιδιώξεων. Πρόκειται περὶ τῆς προελεύσεως τῆς τεχνοτροπίας τῶν τοιχογραφιῶν εἰς τὰς βυζαντινὰς ἐκκλησίας τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας. Ὁ Ξυγγόπουλος ἀνάγει τὴν τεχνοτροπίαν αὐτὴν εἰς τὰς σχολὰς ζωγραφικῆς τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία ἀποκαλύπτεται οὕτω ὥς κέντρον καλλιτεχνικῆς ζωῆς με ἀκτινοβολίαν πρὸς ὅλην τὴν περιοχὴν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Τὸ ἐθνικῶς καὶ ἐπιστημο-